

Sygn. akt I C 3354/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2024 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : sędzia del. Michał Siemieniec

Protokolant: Jan Migduła

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2024 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa **B. R., J. R.**

przeciwko (...) **S.A. z siedzibą w W.**

o ustalenie i zapłatę

I. ustala, że umowa numer (...), o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych mPlan, waloryzowany kursem (...), zawarta w dniu 15.03.2006 r., pomiędzy powodami a (...) Bank S.A. z siedzibą w W., jest nieważna;

II. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz i do niepodzielnej ręki powodów B. R., J. R. kwotę 159.649,70 zł (sto pięćdziesiąt dziewięć tysięcy sześćset czterdzieści dziewięć złotych 70/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 13.06.2023 r. do dnia zapłaty;

III. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz i do niepodzielnej ręki powodów B. R., J. R. kwotę 11.934,00 zł (jedenaście tysięcy dziewięćset trzydzieści cztery złote 00/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt I C 3354/23

UZASADNIENIE WYROKU

z dnia 16 maja 2024 r.

Powodowie B. R. i J. R. pozwem z dnia 21 lipca 2023 r., skierowanym przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W., wnieśli o:

1) ustalenie, że umowa o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) nr (...) zawarta 15 marca 2006 r. między stronami jest nieważna w całości;

2) zasądzenie od pozwanego łącznie do majątku wspólnego powodów kwoty 159.649,70 zł wraz z odsetkami za opóźnienie od tych kwot w wysokości ustawowej liczonymi od dnia 13 czerwca 2023 r. do dnia zapłaty,

Ewentualnie wnieśli o ustalenie, że postanowienia umowy o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) nr (...) zawarte w §1 ust.3, 3A, §7 ust.1, §11 ust.4, §13 ust.5, §14 ust.6, §16 ust. 6 umowy oraz §1 ust.2, 4, §24 ust.2-3 oraz §27 ust.2, §32 ust.3 regulaminu stanowią niedozwolone klauzule umowne i nie wiążą powodów oraz zasądzenie łącznie do majątku wspólnego powodów kwoty 49.185,21 zł wraz z odsetkami za opóźnienie w wysokości ustawowej liczonymi od dnia 13 czerwca 2023 r. do dnia zapłaty. Niezależnie od uwzględnienia roszczenia głównego

bądź ewentualnego powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych w wysokości dwukrotnej stawki minimalnej oraz zwrotu opłaty skarbowej od udzielonych pełnomocnictw w kwocie 34,00 zł.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powodowie wskazali, że w dniu 15 marca 2006 r. zawarli umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) na kwotę 126.750,00 zł na sfinansowanie zakupu działki nr (...) oraz prawa do odrębnej własności lokalu mieszkalnego nr (...) położonych w S. przy ul. (...) oraz na finansowanie kosztów remontu nabywanej nieruchomości. Powodowie wyjaśnili, że umowa posiada postanowienia dotyczące waloryzacji kwoty udzielonego kredytu oraz sposobu przeliczania poszczególnych rat. Wszystkie operacje zawarte w kwestionowanych przez powodów postanowieniach umownych (§1 ust.3, 3A, §7 ust.1, §11 ust.4, §13 ust.5, §14 ust.6, §16 ust. 6 umowy oraz §1 ust.2, 4, §24 ust.2-3 oraz §27 ust.2, §32 ust.3 regulaminu) miały być dokonywane w oparciu o zasady, decyzje czy współczynniki znane tylko i wyłącznie pozwanemu, przez niego narzucone w sposób jednostronny. Umowa nie zawierała żadnych innych postanowień dot. indeksacji kredytu. Powodowie zawierając umowę nie znali faktycznej wysokości swojego zobowiązania ani nie otrzymali narzędzi, które pozwalałyby na jego określenie. Wartość kwoty kredytu i wysokość spłacanych rat i pozostałego do spłaty zadłużenia była uzależniona tylko i wyłącznie od mierników wartości określanych przez pozwanego w sposób arbitralny, bez żadnych wytycznych i ograniczeń zawartych w umowie czy w prawie,. Powoduje to, że mają charakter niedozwolony, skoro zostały powodom narzucone przez pozwanego. Powodowie podnieśli, że umowa kredytu jest nieważna z uwagi na sprzeczność z art. 69 prawa bankowego, z naturą stosunku zobowiązaniowego i sprzeczność z zasadami współżycia społecznego zaś jej poszczególne postanowienia są dotknięte abuzywnością. Podkreślono, że powodowie zawierając umowę posiadali status konsumentów. Klauzule kwestionowane przez powodów nie były z nimi indywidualnie uzgadniane i nie mieli oni wpływu na ich treść. Jednocześnie zostały one ukształtowane sprzecznie z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszały interes powodów. Dodatkowo podkreślono, że powodom nie przedstawiono rzetelnej i uczciwej informacji o oferowanym im produkcie, przez co nie posiadali wiedzy o zasadach indeksacji oraz ryzyku kursowym i nie mogli podjąć świadomej decyzji o związaniu się przedmiotową umową. Powyższe, zdaniem powodów, prowadzi do nieważności całej umowy, względnie do uznania bezskuteczności poszczególnych jej postanowień. W związku z tym całość pobranych przez pozwanego świadczeń stanowi ze strony powodów świadczenie nienależne, którego zwrotu domagają się na podstawie art. 405 k.c. w zw. z art. 410 k.c. Powodowie wskazali, że posiadają interes prawny w dochodzeniu roszczenia o ustalenie, bowiem zawarta umowa wygenerowała długoterminowy stosunek prawny, który dotychczas nie został wykonany w całości. Orzeczenie jedynie co do zapłaty nie ureguluje w sposób definitywny wzajemnych relacji stron.

W pisemnej odpowiedzi na pozew (k. 80) z dnia 2 października 2023 r. pozwany (...) S.A. wniósł o oddalenie powództwa w całości w zakresie wszystkich żądań powodów i zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany zakwestionował roszczenie powodów co do zasady i co do wysokości.

Na uzasadnienie swego stanowiska pozwany Bank wskazał, iż udzielił powodom informacji o ryzyku kursowym i ryzyku zmiennej stopy procentowej co potwierdzili złożonym oświadczeniem. To wola powodów było zaciągnięcia zobowiązania waloryzowanego kursem (...). Co więcej powodowie już 10 lipca 2007 r. podpisali kolejną umowę o kredyt hipoteczny waloryzowany kursem (...), tym samym powodowie znając mechanizm działania umowy i konsekwencje wahań kursów (...) zdecydowali się na zawarcie kolejnej, bliźniaczej umowy. Podkreślono, że w umowie indeksowanej do (...) od samego początku walutą kredytu jest (...), a jedynie z uwagi na cel kredytowy powodów do wypłaty środków doszło w walucie PLN. Umowa niewątpliwie ma charakter walutowy. Pozwany zarzucił brak podstaw do stwierdzenia abuzywności kwestionowanych przez powodów klauzul umownych. Pozwany Bank zaznaczył, że klauzula indeksacyjna (klauzula ryzyka kursowego) i klauzula kursowa (klauzula różnicy kursowej) to odrębne postanowienia, które powinny podlegać odrębnej ocenie z punktu widzenia abuzywności. Podkreślono, że klauzule ryzyka walutowego zostały sformułowane w umowie w sposób jednoznaczny i zrozumiały, a zastosowanie klauzul indeksacyjnych było indywidualnie uzgodnione z powodami. Pozwany wskazał, że klauzule ryzyka walutowego nie są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego ani nie prowadzą do znaczącej nierównowagi praw i obowiązków

stron umowy. Podkreślono, że ryzyko walutowe zostało równomiernie rozłożone, a powodowie byli o jego istnieniu poinformowani i godzili się na to ryzyko. Kursy stosowane przez bank miały charakter rynkowy i nie były dowolnie kształtowane przez pozwanego. Zaznaczono, że spread walutowy nie stanowi dodatkowego wynagrodzenia pozwanego. Nawet jeśli uznać, że umowa zawiera niedozwolone postanowienia umowne, to umowa nadal może funkcjonować z zastosowaniem kursu średniego NBP. Ewentualnie można byłoby uznać, że umowa jest kredytem w złotych, który jest oprocentowany stale wg. stawki podanej w umowie kredytu. Dodatkowo pozwany wskazał, że udzielony powodowi kredyt nie stanowił instrumentu finansowego, nie jest sprzeczna z zasadą walutowości a powodowie nie posiadają interesu prawnego w dochodzeniu roszczenia o ustalenie z uwagi na roszczenie dalej idące – o zapłatę. Zakwestionowano także dochodzenie przez powodów wielokrotności stawki minimalnej kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie w 2006 r. poszukiwali środków finansowych na zakup i remont części budynku mieszkalnego w celu zaspokojenia swoich osobistych potrzeb. W tym czasie nie prowadzili oni działalności gospodarczej, zatrudnieni byli na podstawie umowy o pracę. Powodowie byli przez pracowników banków informowani o braku zdolności kredytowej pozwalającej uzyskać kredyt w złotówkach, tzw. kredyt frankowy był dla nich jedyną dostępną ofertą. Przy składaniu wniosku kredytowego w mBanku ((...) Bank S.A.) przedstawiciel banku przedstawił powodowi do podpisania oświadczenie, że zostali poinformowani o ryzyku kursowym, ale wyjaśnił, że nie należy się tym przejmować, ponieważ frank jest bardzo stabilną walutą. Powodowie nie mieli wpływu na treść umowy, była ona przygotowana na wzorcu bankowym. Powodowie mieli spłacać kredyt w złotówkach, ale nie zostali poinformowani o tym jak będą one przeliczne na (...). Nie poinformowano powodów na czym polega indeksacja. Nie okazywano im symulacji przyszłych rat ani historycznych notowań (...). Powodowi zależało, żeby spotkanie z podpisaniem umowy trwało jak najkrócej, gdyż powódka była w zagrożonej ciąży. Zawarcie umowy trwało około 20-30 minut. Powodowie przed zawarciem umowy zapoznali się z jej treścią, ale nie analizowali jej głęboko. Jedyne konsekwencje o jakich mówiono powodowi to konsekwencje niespłacania kredytu. Informacje jakie otrzymywali były bardzo techniczne, dotyczące terminów i wymaganych dokumentów. Powodowie pozostają w związku małżeńskim, mają wspólność majątkową.

[dowód: przesłuchanie powodów, protokół rozprawy z dnia 16 maja 2023 r., rejestracja od 00:02:55, k. 264-265, wnioski kredytowe, k. 30-31]

Powodowie w dniu 10 lutego 2006 r. wraz ze złożeniem wniosku kredytowego podpisali oświadczenia zgodnie z którymi zostali dokładnie zapoznani z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptują. Rozumieją, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi zaciągniętego przez nich kredytu.

[dowód: oświadczenia z dn. 10.02.2006 r., k. 166-167]

W rezultacie powodowie z pozwanym Bankiem zawarli umowę z dnia 15 marca 2006 r. o nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...).

Bank udzielił powodowi kredytu w kwocie 126.750,00 zł waloryzowanego (...), z przeznaczeniem na sfinansowanie zakupu działki nr (...) oraz prawa do odrębnej własności lokalu mieszkalnego nr (...) położonych w S. przy ul. (...) (100.000,00 zł) oraz na finansowanie kosztów remontu nabywanej nieruchomości (26.750,00 zł). (§ 1 ust. 1A – 3).

Umowa stanowi, m.in., że:

- kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 9 marca 2006 r. wg kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosi 52.160,49 CHF, jednak ma ona charakter informacyjny i nie stanowi zobowiązania banku (§1 pkt. 3A);

- okres kredytowania wynosi 360 miesięcy, tj. od dnia 15 marca 2006 roku do dnia 6 kwietnia 2036 roku (§ 1 ust. 4);
- wariant spłaty kredytu to równe raty kapitałowo – odsetkowe, spłacane do 6-ego dnia każdego miesiąca (§ 1 ust. 5 i 6);
- na zabezpieczenie umowy kredytu ustanowiono m.in. hipotekę łączną kaucyjną do kwoty 190.125,00 zł na nieruchomości opisanej w §2 i wpisana do KW nr (...) i kw nr 8110 prowadzonych przez Sąd Rejonowy w Wieliczce, przelew na rzecz mBanku praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych nieruchomości obciążonej hipoteką, weksel własny in blanco z deklaracją wekslową, ubezpieczenie niskiego wkładu własnego kredytu w (...) S.A. i (...) S.A, Na okres przejściowy ubezpieczenie umowy kredytu w (...) S.A. i (...) S.A. (§ 3 ust. 1-4, 6);
- wypłata kredytu miała nastąpić poprzez przelew kwoty 100.000,00 zł na rachunki wskazane w akcie notarialnym oraz 26.750,00 zł na rachunek wnioskodawcy celem pokrycia kosztów remontu (§5);
- spłata kredytu miała następować na podstawie nieodwołalnego w trakcie trwania umowy zlecenia dokonywania przelewu ze wskazanego w umowie rachunku (§ 6);
- mBank Udziela kredytobiorcy na jego wniosek kredytu hipotecznego przeznaczonego na cel określony w §1 ust.1 zwanego dalej kredytem, w kwocie określonej w §1 ust.2, waloryzowanego kursem kupna waluty (...) wg. tabeli kursowej (...) Banku S.A. K. kredytu wyrażona w (...) jest określana na podstawie kursu kupna waluty (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia kredytu/transzy kredytu (§7 ust.1);
- kredyt jest oprocentowany wg zmiennej stopy procentowej, która w dniu wydania decyzji kredytowej przez mBank ustalona jest w wysokości określonej w § 1 ust. 8 (§ 10 ust. 1);
- zmiana wysokości oprocentowania kredytu może nastąpić w przypadku zmiany stopy referencyjnej określonej dla danej waluty oraz zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego kraju (lub krajów zrzeszonych w Unii Europejskiej), którego waluta jest podstawą waloryzacji (§10 ust.2);
- kredyt będzie spłacany w miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie spłat, który sporządzony jest w walucie frank szwajcarski (§ 11 ust. 1 i 2);
- raty kapitałowo-odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50 (§ 11 ust. 4);
- kredytobiorca ma uprawnienie do dokonania wcześniejszej spłaty całości lub części kredytu, za co mBank nie pobierał prowizji (§ 13 ust.1-2);
- wcześniejsza spłata całości kredytu lub raty kapitałowo-odsetkowej a także spłata przekraczająca wysokość raty powoduje, że kwota spłaty jest przeliczana po kursie sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A, obowiązującym w dniu i godzinie spłaty (§13 ust.5);
- z chwilą wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego/od dnia wytoczenia powództwa o zapłatę Bank dokonuje przeliczenia wierzytelności na złote po kursie sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia wystawienia (...) lub wytoczenia powództwa (§ 16 ust. 3);
- integralną część umowy stanowił Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) (§ 26).
- kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptuje. Ponadto oświadczył, że jest świadomy, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego

konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu, jak również że został dokładnie zapoznany z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i w pełni je akceptuje (§ 29).

[dowód: umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) z załącznikami, k. 32-40]

Do umowy zastosowanie miał Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach mPlanów hipotecznych.

Zgodnie z §24 ust 2 Regulaminu wysokość każdej raty odsetkowej lub kapitałowo-odsetkowej kredytu/pożyczki hipotecznej waloryzowanego kursem waluty obcej określona jest w tej walucie, natomiast jej spłata dokonywana jest w złotych po uprzednim jej przeliczeniu wg. kursu sprzedaży danej waluty obcej, określonym w tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty.

Natomiast w § 24 ust. 3 wskazano, że wysokość rat odsetkowych lub kapitałowo-odsetkowych kredytu/pożyczki hipotecznej waloryzowanej wyrażona w złotych ulega comiesięcznej modyfikacji w zależności od kursu sprzedaży waluty obcej, wg. tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty.

Wcześniejsza spłata całości kredytu/pożyczki hipotecznej lub raty kapitałowo-odsetkowej kredytu pożyczki hipotecznej waloryzowanej, a także spłata przekraczająca wysokość raty kredytu/pożyczki hipotecznej waloryzowanej przeliczana jest po kursie sprzedaży danej waluty obcej, ogłaszanych na dzień spłaty (§27 ust.2 regulaminu).

Jak wynika z §32 ust. 3 w przypadku kredytów/pożyczek hipotecznych złotych waloryzowanych kursem waluty obcej (...) wystawiony jest w złotych, po przeliczeniu wierzytelności mBanku na dzień sporządzenia tytułu egzekucyjnego wg. średniego kursu danej waluty obcej w tym dniu, wg. tabeli kursowej (...) Banku S.A.

[dowód: regulamin udzielania kredytów k. 41-45]

B. R. od 2 maja 2011 roku prowadzi działalność gospodarczą w zakresie inżynierii i związanym z nim doradztwem technicznym. Jako miejsce prowadzenia działalności wskazano lok. nr 1 położony w S. przy ul. (...).

[dowód: wydruk z (...), k. 169-171]

Powodowie spłacali kredyt wyłącznie w złotychkach. W okresie od 15 marca 2006 r. do 6 kwietnia 2023 r. uiszcili na rzecz pozwanego kwotę 159.649,70 zł.

[dowód: zaświadczenie z Banku z dn. 7.04.2023 r., k. 46-56, zaświadczenie z 5.04.2023 r., k. 57, historia spłat, k. 232-245.]

Powodowie w dniu 5 maja 2023 r. wystosowali do pozwanego reklamację wraz z wezwaniem do zapłaty na ich rzecz kwoty 159.649,70 zł tytułem wszelkich wpłat poczynionych przez kredytobiorców w okresie od 8 maja 2006 r. do 6 kwietnia 2023 r. w związku z nieważnością umowy kredytu nr (...) z dnia 15 marca 2006 r.

W odpowiedzi na powyższe 9 czerwca 2022 r. pozwany wystosował do powodów pismo w którym wskazał, że zdecydowanie nie podziela podniesionych przez powodów zarzutów co do rzekomej nieważności kredytu jak i abuzywności jej postanowień.

[dowód: reklamacja z wezwaniem do zapłaty, k. 63-64, pismo z dn. 9.06.2023 r., k. 66-68]

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o znajdujące się w aktach dowody z dokumentów. W szczególności oparto się na dokumentach umowy kredytu oraz dokumentach dotyczących tej umowy w postaci załączników do niej oraz dokumentacji złożonej wraz z wnioskiem o udzielenie kredytu. Jednocześnie sąd pominął przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, gdyż dowód ten był zbędny wobec faktu uwzględnienia roszczenia

głównego pozwu, uznając, iż umowa jest nieważna i zasądzając żadaną w roszczeniu głównym kwotę. Ustalając okoliczności zawarcia umowy sąd oparł się również w dużej mierze na dowodach osobowych tj. z przesłuchaniu powodów, których wypowiedzi nie zawierały sprzeczności. Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania przekazanych informacji dotyczących okoliczności udzielenia kredytu w walucie obcej, braku wyjaśnienia mechanizmu przeliczania waluty obcej, tworzenia tabel kursowych oraz braku możliwości negocjowania umowy.

Sąd zważył, co następuje

Powództwo główne zasługiwało na uwzględnienie w całości. Powodowie w pierwszej kolejności wnieśli o ustalenie, że umowa o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) nr (...) zawarta 15 marca 2006 r. między stronami jest nieważna w całości oraz o zasądzenie od pozwanego łącznie do majątku wspólnego powodów kwoty 159.649,70 zł wraz z odsetkami za opóźnienie od tych kwot, liczonymi od dnia 13 czerwca 2023 r. do dnia zapłaty.

Uprzedzając dalsze uwagi, należy wskazać, że żądanie zgłoszone na pierwszym miejscu okazało się zasadne, co czyni zbędnym odnośnienie się do żądań wskazanych w dalszej kolejności.

W ocenie sądu powodowie, zawierając umowę kredytu mieli status konsumentów. Zgodnie z art. 22¹ k.c., w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umowy pomiędzy stronami, za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Te warunki zostały w przypadku powodów spełnione. W chwili zawierania umowy kredytu powodowie zatrudnieni byli na umowie o pracę. Dopiero od 2011 roku powód rozpoczął prowadzenie własnej działalności gospodarczej, jednak jak wynika z jego zeznań nabyta nieruchomość nigdy nie była rozliczana w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Otwiera to możliwość zbadania treści umowy kredytu z perspektywy przepisów art. 385¹ i nast. k.c. W myśl art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Według § 2 tego przepisu, jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Z kolei w myśl § 3, nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Rozkład ciężaru dowodu reguluje § 4 omawianego przepisu, zgodnie z którym, ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Kolejny przepis zawarty w art. 385² k.c. stanowi, że oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny. Dodać należy, że przepisy te zostały wprowadzone do krajowego porządku prawnego w wyniku implementowania Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. UE z dnia 21 kwietnia 1993 r.), co oznacza, że przy interpretacji tych przepisów należy uwzględnić orzecznictwo (...). Najistotniejsze znaczenie na tle umów kredytów denominowanych lub indeksowanych do kursu waluty obcej ma wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 3 października 2019 r. w sprawie K. D., J. D. przeciwko Raiffeisen Bank (...), sygn. akt C-260/18, publ. <http://curia.europa.eu>. W wyroku tym Trybunał wyjaśnił, że 1) Artykuł 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, aby sąd krajowy, po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru niektórych warunków umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i oprocentowanego według stopy procentowej bezpośrednio powiązanej ze stopą międzybankową danej waluty, przyjął, zgodnie z prawem krajowym, że ta umowa nie może nadal obowiązywać bez takich warunków z tego powodu, że ich usunięcie spowodowałoby zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy. 2) Artykuł 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że z jednej strony skutki dla sytuacji konsumenta wynikające z unieważnienia całości umowy, takie jak te, o których mowa w wyroku z dnia 30 kwietnia 2014 r., K. i K. R. (C-26/13, EU:C:2014:282), należy oceniać w świetle okoliczności istniejących lub możliwych do przewidzenia w chwili zaistnienia sporu, a z drugiej strony, do

celów tej oceny decydująca jest wola wyrażona przez konsumenta w tym względzie. 3) Artykuł 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie wypełnieniu luk w umowie, spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków, które się w niej znajdowały, wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym, przewidujących, że skutki wyrażone w treści czynności prawnej są uzupełniane w szczególności przez skutki wynikające z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów, które nie stanowią przepisów dyspozytywnych lub przepisów mających zastosowanie, jeżeli strony umowy wyrażą na to zgodę. 4) Artykuł 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie utrzymywaniu w umowie nieuczciwych warunków, jeżeli ich usunięcie prowadziłoby do unieważnienia tej umowy, a sąd stoi na stanowisku, że takie unieważnienie wywołałoby niekorzystne skutki dla konsumenta, gdyby ten ostatni nie wyraził zgody na takie utrzymanie w mocy.

W rozpoznawanym przypadku powodowie – konsumenci – już w zgłaszanej stronie pozwanej reklamacji z dnia 5 maja 2023 r. jako świadomi skutków abuzywności postanowień umownych i skutków nieważności umowy kredytu, w szczególności w zakresie rozliczenia przez strony wzajemnie spełnionych świadczeń jednoznacznie sprzeciwili się utrzymaniu umowy w obecnym kształcie, jak również uzupełnienia umowy przez zastępowanie niedozwolonych klauzul umownych innymi zapisami.

W niniejszej sprawie na pierwszy plan wysuwają się postanowienia umowne wprowadzające mechanizm przeliczania waluty polskiej na obcą i odwrotnie. Są to niewątpliwie klauzule odnoszące się do głównych świadczeń stron. Zgodnie bowiem z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku prawo bankowe (w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia przez strony umowy, t.j. Dz.U.2002. nr 72 poz. 665), przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Analizując zamieszczone w umowie zawartej pomiędzy stronami klauzule dotyczące przeliczania waluty, należy dojść do wniosku, że z całą pewnością nie określono ich w sposób jednoznaczny. Są one dla laika niezrozumiałe bez pomocy profesjonalnego doradcy. A należy pamiętać, że w wypadku umów kredytowych instytucje finansowe powinny zapewnić kredytobiorcom informacje wystarczające do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. Klauzula przeliczeniowa powinna być więc sformułowana na tyle jasno, by dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument mógł nie tylko objąć swą świadomością możliwość wzrostu lub spadku wartości waluty obcej, ale również oszacować potencjalnie istotne konsekwencje ekonomiczne takiego postanowienia umownego. W konsekwencji należy uznać, że pomimo tego, iż kwestionowane klauzule dotyczyły świadczeń głównych, jako niejednoznaczne, podlegają ocenie z punktu widzenia abuzywności, po myśli art. 385¹ § 1 k.c. Analizując postanowienia zawarte w umowie kredytu §1 ust.3, 3A, §7 ust.1, §11 ust.4, §13 ust.5, §14 ust.6, §16 ust. 6 oraz §1 ust.2, 4, §24 ust.2-3 oraz §27 ust.2, §32 ust.3 regulaminu dotyczące klauzuli indeksacyjnej należy zauważyć, że odsyłają one przy przeliczaniu walut do kursu ustalonego w wewnętrznej tabeli kursowej banku. Kurs ten zatem nie ma charakteru określanego według jasnych i obiektywnych kryteriów, a przeciwnie - zależy każdorazowo od decyzji Banku, który wedle własnej polityki może kształtować wysokość kursu, a tym samym wysokość zobowiązań kredytobiorcy. Dodać należy, że w umowie nie wskazano żadnych wytycznych, w oparciu o które kurs ten miałby być wyznaczany. Oznacza to, że kwota kredytu wyrażona w (...) była wypłacana w złotych po przeliczeniu według kursu kupna ustalonego arbitralnie przez bank i według tego samego mechanizmu kredyt był spłacany. W tej sytuacji należy przyjąć, że wymienione klauzule, jako sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy konsumentów nie wiążą powodów.

A. postanowień dotyczących waloryzacji można dopatrywać się również w braku ograniczenia ryzyka walutowego kredytobiorców. Skoro Bank jest zabezpieczony przed ryzykiem poprzez prowadzenie w sposób profesjonalny odpowiedniej polityki finansowej, należało oczekiwać wprowadzenia do umowy mechanizmów ograniczających ryzyko ponoszone przez drugą stronę - konsumenta, w związku z nieograniczoną możliwością zmiany kursu waluty. Postanowienia umowne, które narażają kredytobiorcę na nieograniczone ryzyko wynikające ze zmiany kursu (umowa nie zawiera żadnego mechanizmu ograniczenia ryzyka) – są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumenta. Konstrukcja umowy jest taka, że istotna zmiana kursu waluty obcej może prowadzić do stanu, w którym wysokość zobowiązania (saldo kapitału do spłaty wyrażone w PLN), po wielu latach spłaty kredytu –

może wzrosnąć do wysokości znacznie przekraczającej wysokość udzielonego kredytu, pomimo dokonywanych spłat. Wybór kredytu denominowanego w (...) był podyktowany niższą ratą i oprocentowaniem oraz walutą reklamowaną jako bezpieczna. Należy pamiętać, że przepisy o niedozwolonych postanowieniach umownych zostały wprowadzone do krajowego porządku prawnego w wyniku implementowania Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. UE z dnia 21 kwietnia 1993 r.), co oznacza, że przy interpretacji tych przepisów należy uwzględnić orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości. Zgodnie z utrwaloną już linią orzecznictwa (...), kredytobiorca musi zostać jasno poinformowany, że podpisując umowę kredytu indeksowanego do waluty obcej, ponosi przez cały okres obowiązywania umowy ryzyko kursowe, które z ekonomicznego punktu widzenia może okazać się dla niego trudne do udźwignięcia w przypadku silnej deprecjacji waluty (zob. wyrok z dnia 20 września 2017, C-186/16, R.P.A. i in. (...) S.A.). Samo podpisanie zawartego w umowie oświadczenia, że konsument jest świadomy potencjalnych ryzyk wynikających z zawarcia umowy nie wystarcza do uznania, że Bank spełnił wymóg przejrzystości (zob. wyrok z dnia 20 września 2018 r., C-51/17, (...) Bank (...)). Biorąc powyższe pod uwagę należy uznać, że Bank nie udzielił powodom wystarczającej informacji co do ryzyka kursowego (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 maja 2022 r., sygn. akt II CSKP 464/22, publ. Lex nr 3350095). Klauzulę tę należy więc uznać za sprzeczną z dobrymi obyczajami i rażąco naruszającą interesy konsumenta. Nie sposób przyjąć, by w drodze indywidualnych negocjacji powodowie, gdyby zdawali sobie sprawę z konsekwencji omawianej klauzuli, zgodzili się na ponoszenie niczym nieograniczonego ryzyka kursowego.

Mając przesądzony fakt, iż wymienione wyżej postanowienia umowne mają charakter abuzywny, należy ocenić, czy po ich wyeliminowaniu umowa może nadal funkcjonować. Na tak postawione pytanie należy odpowiedzieć przecząco. Wszak po usunięciu mechanizmu przeliczania nie da się w ogóle ustalić wysokości zobowiązania odnoszącego się do świadczenia głównego z umowy kredytu. Z kolei w powołanym wyżej wyroku (...) z dnia 3 października 2019 r. w sprawie K. D., J. D. przeciwko Raiffeisen Bank (...), Trybunał wyjaśnił, że nie ma możliwości zastąpienia luk w umowie, spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków, wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym. Uwzględniając zatem, że po usunięciu zakwestionowanych postanowień umownych z umowy kredytu pomiędzy stronami umowa nie może w dalszym ciągu funkcjonować, a konsument godzi się na stwierdzenie nieważności całej umowy, należało przyjąć, że umowa jest nieważna. Na marginesie dodać wypada, że sama konstrukcja umowy kredytu indeksowanego w (...), bądź denominowanego, nie jest sprzeczna z przepisem art. 69 ustawy prawo bankowe, ani też z art. 353¹ k.c., stanowiąc możliwe warianty umowy kredytu (zob. wyrok SN z dnia 11 grudnia 2019 r., sygn. akt V CSK 382/18), publ. OSNC-ZD 2021/2/20), niemniej jednak w obrocie konsumenckim nie może zawierać klauzul abuzywnych, a jeżeli takie zawiera powoduje to skutek nieważności, o ile – jak to miało miejsce w niniejszym przypadku – umowa bez owych klauzul funkcjonować nie może, a konsumenci ów skutek akceptują.

Tym samym w pkt. I wyroku ustalono, że umowa o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) nr (...) zawarta 15 marca 2006 r. między powodami a (...) Bank S.A. z siedzibą w W. jest nieważna.

Skutkiem nieważności umowy jest konieczność zwrotu przez pozwany Bank spełnionych przez powodów – w wykonaniu nieważnej umowy – świadczeń, zgodnie z art. 410 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. Zgodnie z art. 410 § 2 k.c., świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

W niniejszym przypadku, z uwagi na nieważność umowy kredytu, środki finansowe wpłacone przez powodów stronie pozwanej, tytułem spłaty rat kredytu uznać należy za świadczenie nienależne. Na podstawie art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 1 k.c. strona pozwana jest więc zobowiązana do zwrotu powodom wszelkich kwot świadczonych przez nich tytułem spłaty kredytu. Z przedłożonych przez powodów dokumentów dotyczących historii spłaty kredytu wynika, że spłacili oni w okresie od zawarcia umowy kredytu do 6 kwietnia 2023 r. łącznie kwotę 159.649,70 zł. Jako, że powodowie pozostają w związku małżeńskim w którym panuje ustrój wspólności majątkowej ww. kwotę zasądono na rzecz i do niepodzielnej ręki powodów B. R. i J. R..

Jeżeli chodzi o żądanie odsetek za opóźnienie, to należy zauważyć, że zgodnie z art. 481 § 1 k.c., wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego. W niniejszej sprawie zasądzone odsetki zgodnie z żądaniem pozwu tj. od dnia 13 czerwca 2023 r. do dnia zapłaty tj. od dnia następnego po upływie wyznaczonego terminu do rozpatrzenia reklamacji (12 czerwca 2023 r.)

O kosztach procesu sąd orzekł zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. tj. przy uwzględnieniu zasady odpowiedzialności z wynik procesu. Strona pozwana, jako przegrywająca proces obowiązana jest zwrócić koszty powodowi. Na zasądzone koszty złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 1.000 zł, wynagrodzenie dla profesjonalnego pełnomocnika powodów w osobie radcy prawnego w kwocie 10.800,00 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265 t.j. z dnia 2018.01.30) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie po 17 zł i opłata 100,00 zł od wniosku o udzielenie zabezpieczenia.

Odnosząc się do wniosku pełnomocnika powodów o zasądzenie kosztów jego wynagrodzenia w podwójnej wysokości w ocenie sądu brak było przesłanek do jego uwzględnienia. Sprawa, której przedmiotem jest ważność kredytu indeksowanego czy denominowanego walutą obcą jest standardowym rodzajem postępowania, który aktualnie dominuje w sądach powszechnych. Co więcej zarówno pozew jak i odpowiedź na pozew są sporządzone w niniejszej sprawie według wypracowanego w praktyce wzorca, wobec czego brak jest przesłanek wskazujących na ponadstandardową pracę wykonaną przez pełnomocnika.

Mając powyższe na względzie, na zasadzie powołanych przepisów, należało orzec jak w wyroku z dnia 16 maja 2023 r.

[sędzia del. M. S.]

Z/

1. odnotować uzasadnienie;
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. pozwanego
3. kal. 14 dni

dnia 10 czerwca 2024 r. sędzia: